

Za Odmeve

Podzemlje, kjer bi si glavo reševal Tito

Sem dolgoletni bralec Nedeljskega dnevnika, zraven še pisec odmevnih člankov (tudi o Titu), vendar se ne spomnim, da je bil kdajkoli objavljen zapis o Titu, ki bi bil žaljiv ali celo neresničen. Podobne sem zasledil le v »Demokraciji« in »Reporterju«.

Tokrat se je avtorici članka Tatjani Pihlar, hote ali nehote, zgodilo prav to dvoje.

Že naslov članka je neprimeren, saj je iz zgodovine NOB 1941–1945 dobro znano, kako si je maršal Tito »reševal« glavo prav v BiH v odločilnih bitkah na Sutjetski in Neretvi. Tudi zato, da se nekaj podobnega ne bi dogajalo, a predvsem zaradi groženj z Vzhoda in Zahoda a na osnovi sprejete koncepcije in doktrine SLO in DZS, kjer je v vseh inačicah tajnih vojaških načrtov prav BiH predstavljala zadnji obrambni bedem, je bilo načrtovano in tudi zgrajeno dvoje poveljniških mest za Vrhovno poveljstvo OS SFRJ in GŠ JLA, in sicer: **Glavno poveljniško mesto** Vrhovnega poveljstva OS SFRJ in GŠ JLA – **podzemno protijedrsko zaklonišče v Han Pesku**, in **Rezervno poveljniško mesto** Vrhovnega poveljstva OS SFRH in GŠ JLA – **podzemno protijedrsko zaklonišče pod planino Zlatar**.

Podobna protijedrska zaklonišča imajo vse evropske in druge armade po svetu, tudi bolj opremljena in dražja. Seveda pa tujci skrivajo ne samo lokacije, temveč tudi porabljena finančna sredstva.

V primeru vojne nevarnosti in same vojne je bilo mesto maršala Tita, kot vrhovnega poveljnika OS SFRJ v Han Pesku, ne pa pod Zlatarjem! Ne gre za nobeno skrivanje glave v kakšnem podzemlju (iz ljudskih pravljic), kakor nam želi predstaviti avtorica članka, temveč za temeljito zavarovano bivanje in poveljevanje z enotami in poveljstvi OS SFRJ na področju cele Jugoslavije, a delno tudi v tujini (strateške diverzantske akcije, plasiranje dezinformacij in podobno).

Avtorica, očitno nevesča vojaške problematike, je naredila še nekaj ponesrečenih kiksov.

Pravi, da si je ogledala »jedrsko zaklonišče v Konjicu«, strokovnjaki pa pravimo, da je šlo za podzemna protijedrska zaklonišča.

Neprimerna je tudi navedba, da bi bila Jovanka Broz edina ženska pod Zlatarjem. Ne bo držalo, saj je bilo v GŠ JNA okrog 8 % žensk – častnic in vojaških uslužbenk na odgovornih dolžnostih (daktilografinje, šifrerke, prevajalke, zdravnice), pa nekaj tajnic je bilo v Predsedstvu SFRJ, da ne omenjam ostalega osebja (kuharice, čistilke).

Avtorica je v svojem zapisu navedla veliko število strokovnih podatkov, vendar brez navedbe vira. Predvsem zato se tudi oglašam, saj se mi zdi, da je nekaj podatkov navedla

tudi iz moje knjige *Titovi »atomski« bunkerji*, ki je izšla 2014 v založbi Pro-Andy v Mariboru, saj je navedla tudi »zamko«, ki jo avtorji včasih nastavljamo prav zaradi zaščite avtorskih pravic.

Zapisale pa so se ji tudi kardinalne napake, kakor n.p. obstoj »sobe za vohunjenje« (komunikacijski center, center za zveze), »zaklonišče gradili vojaki, menda tudi zaporniki, ki so jim zavezali oči in en dan vodilki po Konjicu, da so izgubili orientacijo« (vsa podobna zaklonišča so gradile izbrane ekipe minerjev in usposobljenih delavcev, le varovanje gradnje objekta je opravljala vojaška policije in varnostna služba JLA), »srbski vojaki odnesli dokumentacije s helikopterjem v Beograd« (dokumentacija je bila v GŠ JLA), vhodna »1,2 metra debela kovinska vrata« (dejansko je bilo troje zaščitnih vrat), »stranišni papir iz Palome (menda je bil boljši iz Zagreba), general Milutin Kukanjac, poveljnik JLA v BiH (bil je le poveljnik 7. armade v Sarajevu, pozneje 2. vojaškega območja), »za zaklonišče niso vedeli niti domačini« (gotovo so vedeli, vendar niso bili klepetulje – zaklonišče in bližnjo tovarno streliva so gradili več let – inženjeriske enote so odvažale izkopani material in dovažali opremo), »ali je Tito kdaj bil v tem svojem megalomanskem objektu, ni mogoče z gotovostjo potrditi« (gotovo je bil, saj bosanski blogerji vedo povedati, da si je zaklonišče ogledal tudi Sadat Husein, verjetno s Titom, saj je JLA prav v Iraku gradila podobna zaklonišča in tovarne streliva), itd.

Ali »umetniške instalacije« spadajo v podobne vojaške objekte, pa tudi kaj o tem misli priznana bihaška umetnica romskega rodu v ZDA, ne bom komentiral.

Marijan F. Kranjc,
generalmajor v pokoju, Ljubljana